

Marie Chramostová: Vysokoškolští studenti a jejich reálná a potenciální prostorová a sociální mobilita (na příkladu studentů geografie Přírodovědecké fakulty UK v Praze)

Posudek diplomové práce

Práce má 84 stran textu, 8 stran citované literatury a použitých zdrojů. Přílohy tvoří ukázka použitého dotazníku a 7 stran doprovodných tabulek a kartogramů.

Hlavním cílem práce je zmapování vybraných důležitých rysů reálné i potenciální prostorové a sociální mobility vysokoškolských studentů na příkladu výzkumu studentů geografie Přírodovědecké fakulty UK v Praze. Autorka se při naplňování tohoto cíle logicky zaměřuje na oblast bydlení a práce. Dané diplomová práce je členěna do dvou bloků, v prvním se sledují podmínky stávajícího bydlení studentů a sídelní preference do budoucna, zjišťují se podmiňující faktory, jež stojí za výběrem místa pro trvalé bydlení. Naopak ve druhé části se autorka soustřeďuje na pracovní zapojení a analyzuje hlavní kritéria volená při výběru budoucího zaměstnání. Teoretickou, resp. konceptuální oporou je autorce koncept životního cyklu a životních drah, který vhodně propojuje v interpretacích se získanými výsledky. Aplikace přístupu behaviorálně-geografického se stala jakýmsi logickým rámem celého uchopení dané zkoumané problematiky. Základním prostředkem získání dat bylo dotazníkové šetření, které proběhlo elektronickou formou, bylo velmi dobře připraveno a nabízelo jednoduché zanesení údajů, což se také promítlo do poměrně vysoké návratnosti. Autorka data (celkový počet respondentů $N=404$) analyzuje podle určitých hlavních vybraných parametrů – především nastiňuje možné rozdíly ve vnímání dané zkoumané reality respondenty podle místa resp. charakteru jejich původního bydliště, věku (včetně typu studia) a pohlaví, pro zjednodušení pohledu na některé podmiňující faktory zkoumaných procesů používá faktorovou analýzu.

Celá práce má charakter poměrně velmi kompaktní studie. Je logicky strukturována, psána inteligentně a čtivě. Odvolává se na přiměřený počet titulů, přičemž odkazy na zahraniční literaturu mohly být možná četnější. Ne druhé straně autorka poměrně dobře zvládá pracovat s literaturou nejenom geografickou, ale též sociologickou a demografickou. Vlastní analýza přináší řadu rozličných zjištění. Mnohá jsou zajímavá, nicméně nepříliš překvapivá (to však nic neubírá na nutnosti tuto skutečnost potvrdit), jiná, méně četná, jsou skutečně důležitá, i když, jak autorka sama zdůrazňuje, mají omezenou vypovídací schopnost – byla nyní zatím potvrzena pouze u studentů geografie Přírodovědecké fakulty UK v Praze. V této souvislosti zmiňme především existenci tzv. efektu sousedství, který, zdá se – v oblasti studia sídelních a regionálních preferencí, resp. širěji pojímané prostorové a sociální mobility – ale i navazujících podmíněnostech, by mohl mít širší platnost, než se doposud předpokládalo. Z hlediska proklamované potenciální budoucí mobility upoutá např. výrazná preference pohybů, jež dotují proces probíhající suburbanizace. Autorka také mimo jiné potvrzuje možnou změnu donedávna platné pravidelnosti o sestěhovávání novomanželů pod „diktátem manžela“. Mnohé informace – např. o současném zapojení studentů do pracovního procesu (intenzitě a typu) – mohou být cenné i pro účely řízení studia konkrétně na Přírodovědecké fakultě UK v Praze.

Autorka si je vědoma omezení, která její vzorek i metody přinášejí, sama upozorňuje na důležitost dalších analýz obdobného typu, které by však měly rozšířit výrazně mozaiku respondentů.

Práce je po formální stránce velmi dobře provedena. V textu jsou pouze někde drobné překlepy, některé poznámky pod čarou jsou však nedobře formulovány, nestojí jako samostatné věty.

Z hlediska provedení samotné práce mám dvě podstatnější poznámky. V práci mi chybí alespoň částečné představení daného řešeného problému v kontextu střední a východní Evropy. Po metodické stránce postrádám u faktorové analýzy indikaci vazby jednotlivých zjištěných faktorů na vybrané proměnné (např. pomocí průměrného faktorového skóre). To by umožnilo ještě pregnantněji podhalit specifiku některých podmínek.

Autorka svoji práci prokázala jednoznačně schopnost dobře zpracovat dané vybrané a smysluplné výzkumné téma a jednoznačně ji doporučuji k obhajobě.

Dušan Drbohlav